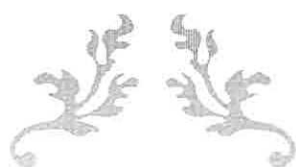

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

تفسیر و علوم قرآن

Quran Sciences and Interpretation

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

گروه علوم حوزوی

پایه

نام رشته: تفسیر و علوم قرآن	عنوان گرایش: -
گروه: علوم حوزوی	دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته
کارگروه تخصصی: -	نوع مصوبه: بازنگری
پیشنهادی: -	تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۷/۱۱

برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته تفسیر و علوم قرآن، در جلسه شماره ۱۶۰ تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱ کمیسیون برنامه‌ریزی آموزشی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب این برنامه درسی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مرتبط با گروه حوزوی پذیرفته می‌شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- این برنامه درسی، بر اساس برنامه درسی رشته تفسیر و علوم قرآن مصوب جلسات ۴۰۴ تاریخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۳ و ۵۳۸ تاریخ ۱۳۸۳/۱۲/۰۸ شورای عالی برنامه‌ریزی بازنگری شده است.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول‌های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مرتبط با گروه علوم حوزوی پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می‌شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر قاسم عموعابدینی
رئیس کمیسیون برنامه‌ریزی آموزشی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

جامعة
المصطفی
العالمیة

برنامه درسی رشته

تفسیر و علوم قرآن

INTERPRETATION AND QURANIC SCIENCES

مقطع ارشد

تهیه‌کنندگان:

دکتر حسین علوی مهر

دکتر هادی حجت

دکتر رحمان عشریه

عضو هیات علمی دانشگاه جامعه المصطفی العالمیه (دانشیار)

عضو هیات علمی دانشگاه قرآن و حدیث - دارالحدیث (دانشیار)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن (دانشیار)

جدول تغییرات

ردیف	در برنامه قبلی	در برنامه بازنگری شده
۱.	قرآن و مستشرقان	قرآن و مستشرقان
۲.	قرآن و عهدین	قرآن و عهدین
۳.	مباحث جدید دانش تفسیر	مباحث جدید دانش تفسیر
۴.	قرآن و علوم بشری	جریان شناسی تفسیر علمی
۵.	روش تحقیق	روش تحقیق در تفسیر و علوم قرآن
۶.	تفسیر ترتیبی (۱)	تفسیر ترتیبی قرآن به قرآن
۷.	نقد و بررسی روایات تفسیری	تفسیر ترتیبی روایی تطبیقی
۸.	تفسیر ترتیبی (۳)	تفسیر ترتیبی عقلی
۹.	تفسیر ترتیبی (۴)	تفسیر ترتیبی عرفانی
۱۰.	تفسیر ترتیبی (۲)	تفسیر ترتیبی ادبی
۱۱.	-	تفسیر ترتیبی تنزیلی
۱۲.	علوم قرآن (۱)	علوم قرآن (۱)
۱۳.	علوم قرآن (۲)	علوم قرآن (۲)
۱۴.	نقد و بررسی روشها و مکاتب تفسیری	نقد روش ها و گرایش های تفسیری
۱۵.	-	قواعد تفسیری فریقین
۱۶.	-	مبانی تفسیری فریقین
۱۷.	نقد و بررسی ترجمه های قرآن	نقد مبانی و روش های ترجمه قرآن
۱۸.	تفسیر موضوعی (۱)	تفسیر موضوعی آیات اعتقادی
۱۹.	فقه القرآن	تفسیر موضوعی آیات الاحکام
۲۰.	تفسیر موضوعی (۴)	تفسیر موضوعی آیات اخلاقی
۲۱.	زبان تخصصی	زبان تخصصی
۲۲.	پایان نامه (۴ واحد)	پایان نامه (۶ واحد)
۲۳.	تفسیر آیات مشکل	
۲۴.	تجوید عالی (۲)	قرائت و تجوید کاربردی
۲۵.	فقه (۱)	فقه (۱)
۲۶.	فقه (۲)	فقه (۲)
۲۷.	فقه (۳)	فقه (۳)

کارشناسی ارشد ناپیوسته تفسیر و علوم قرآن / ۴

اصول (۱)	اصول فقه (۳ واحد)	.۲۸
اصول (۲)	-	.۲۹

تذکر: از ۲۹ عنوان درسی در مجموع ۴ عنوان درس جدید اضافه شده و یک مورد (آیات مشکل) حذف شده است (حدود ۱۵ درصد تغییر)

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

الف) مقدمه

اکنون که جامعه المصطفی (ص) العالمیه، ضمن برخورداری از تجاربی بس گرانها و پشتوانه ای از ذخائر ارزشمند علمی پژوهشی در مسیر تحولی اساسی واقع شده، می بایست متناسب با تحولات بین المللی و نیازهای نو پیدای جهانی، در روش ها و راهبرد های آموزشی خود به بازنگری و پالایش پرداخته تا از این رهگذر بتواند به برنامه ریزی های علمی، هدفمند و هوشمندانه اقدام نماید. برنامه ریزی های علمی، فرهنگی و اجتماعی در ابعاد خرد و کلان در پهنه جغرافیای جهان و مبادلات علمی، اجتماعی بین کشورها، مستلزم برخورداری از کارشناسان خبیر و آگاه به مسائل و موضوعات مناطق جهان می باشد که ضمن تحصیل و فراگیری آموزه های اسلامی بتوانند در پرتو اشراف و تجزیه و تحلیل نیاز های مناطق خود، به بسط و گسترش منطقی و هدفمند معارف اسلامی همت گمارند.

در این راستا، بازنگری رشته «تفسیر و علوم قرآن Interpretation and sciences of the Quran» می تواند در جهت هم افزایی اسلامی و ترویج و تعمیق مباحث و مسائل اصیل اسلامی در مناطق هدف، نقشی بسزا و برجسته ایفا نموده و بسان یک راهبرد اساسی در جهت نیل به اهداف و آرمان های الهی اسلامی عمل نماید.

رشته **تفسیر و علوم قرآن** با ترسیم چنین چشم اندازی اصلاح شده است؛ باشد که در رفع برخی از چالش های فرا روی جوامع بشری موثر واقع شود.

ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف

دوره کارشناسی ارشد تفسیر و علوم قرآن، دوره تخصصی در این رشته است که دانش پژوهش به طور عمیق دروس آن را می شناسد و در پایان موفق به اخذ مدرک کارشناسی ارشد می شود

اهداف

- تربیت افراد متخصص در زمینه تفسیر و علوم قرآن
- تربیت محقق در زمینه تفسیر و علوم قرآن؛
- تربیت مربی برای مقاطع تحصیلی پایین تر؛
- زمینه سازی جهت شرکت فارغ التحصیلان این دوره برای مقاطع دکتری؛

پ) ضرورت و اهمیت

گسترش روز افزون قلمرو تفسیر و علوم قرآن و نیاز به تقویت شیوه های تدریس آنها، پیدایش شبهات فراوان در زمینه تفسیر، نیازهای گسترده جامعه به فراگیری تفسیر همراه با قرائت صحیح و اصولی قرآن و نیز بحث تفسیرهای مختلف قرآن و روش های تفسیر و علوم قرآن و ضرورت پاسخ گویی به شبهات آنها ضرورت برگزاری دوره ها تخصصی و تفسیر در سطح کارشناسی ارشد را آشکار می سازد.

ت) تعداد و نوع واحدهای درسی

جدول (۱) - توزیع واحدها

تعداد واحد	نوع دروس
۱۶	دروس تخصصی
۱۰	دروس اختیاری
۲۰	دروس حوزوی
۶	پایان نامه
۵۲	جمع

ث) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش آموختگان

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
توانمندی در حوزه تفسیر قرآن	تفسیر ترتیبی (۱-۶) + تفسیر موضوعی (۱-۴)
توان بررسی شبهات در حوزه تفسیر و علوم قرآن	قرآن و مستشرقان - قرآن و عهدین - مباحث جدید دانش تفسیر
توان شایسته در حوزه علوم قرآن	علوم قرآن (۱-۲) - مبانی و قواعد
مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های عمومی	دروس مرتبط
آشنایی تفصیلی با مباحث علوم حوزوی	فقه - اصول
مهارت تحقیق	روش تحقیق در تفسیر و علوم قرآن - پایان نامه
آشنایی با زبان	زبان تخصصی

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

- ۱- داشتن کارشناسی علوم قرآن یا سطح دو حوزوی
- ۲- احراز استعداد و توانایی فراگیری مباحث علمی
- ۳- پذیرش در مصاحبه و ارزیابی علمی ورود به مقطع
- ۴- عدم منع قانونی در تحصیل

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (۲) - عنوان و مشخصات کلی دروس حوزوی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز / هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی	
۱.	فقه معاملات بالمعنی الخاص (بخش اول)	۲	*			۶۴		
۲.	فقه معاملات بالمعنی الخاص (بخش دوم)	۲	*			۶۴		
۳.	فقه خانواده	۲	*			۶۴		
۴.	تاریخ فقه و اصول	۲	*			۶۴		
۵.	اصول فقه مباحث الفاظ	۲	*			۶۴		
۶.	قرآن و مستشرقان	۲	*				۳۲	علوم قرآن ۲
۷.	قرآن و عهدین	۲	*				۳۲	تفسیر موضوعی آیات اعتقادی
۸.	مباحث جدید دانش تفسیر	۲	*				۳۲	نقد روش های و گرایش های تفسیری
۹.	جریان شناسی تفسیر علمی	۲	*				۳۲	نقد روش های و گرایش های تفسیری
۱۰.	روش تحقیق در تفسیر و علوم قرآن	۲	*			۱۶	۳۲	
	جمع	۲۰						

جدول (۳) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز / هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی	
۱.	تفسیر ترتیبی قرآن به قرآن	۲	*			۳۲		
۲.	تفسیر ترتیبی روایی تطبیقی	۲	*			۳۲		
۳.	تفسیر ترتیبی عقلی	۲	*			۳۲		
۴.	تفسیر ترتیبی عرفانی	۲	*			۳۲	تفسیر ترتیبی عقلی	
۵.	تفسیر ترتیبی ادبی	۲	*			۳۲		
۶.	تفسیر ترتیبی تنزیلی	۲	*			۳۲		
۷.	علوم قرآن	۲	*			۳۲		
۸.	نقد روش ها و گرایش های تفسیری	۲	*			۳۲.		
۹.	پایان نامه	۶	*				۳۹۶	
	جمع	۲۲						

جدول (۴) - عنوان و مشخصات کلی دروس اختیاری

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			پیش نیاز / هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	
۱	مبانی و قواعد تفسیری فریقین	۲	*			۳۲
۲	نقد مبانی و روش های ترجمه قرآن	۲	*			۳۲
۳	تفسیر موضوعی آیات اعتقادی	۲	*			۳۲
۴	تفسیر موضوعی آیات الاحکام	۲	*			۳۲
۵	تفسیر موضوعی آیات الاخلاق	۲	*			۳۲
۶	قرائت و تجوید کاربردی	۲	*			۳۲
۷	زبان تخصصی	۲	*			۳۲
	جمع	۱۴				

تذکره: ۱۰ واحد از ۱۴ واحد فوق را دانش پژوه انتخاب می کند.

